

Socialministeriet
Lovkoordinering/Børnekontoret

Teknisk gennemgang af forslag om godkendelse af og tilsyn med private tilbud og optagelse på Tilbudsportalen indeholdt i L 177 og L 178 (2009-10)

1. Indledning	1
2. Gældende ret	1
2.1 Tilbudsportalen.....	1
2.1.1. Servicelovens § 14	2
2.1.2. Bekendtgørelsen om Tilbudsportalen.....	2
2.1. Godkendelse af private tilbud	3
2.2.1. Servicelovens §§ 142, 143 og 144.....	3
2.2.2. Bekendtgørelsen om godkendelse mv.....	4
2.3. Driftsorienteret tilsyn med private tilbud	5
3. Forslag indeholdt i L 177 og L 178.....	5
3.1. Optagelse på Tilbudsportalen.....	5
3.1.1. Serviceloven	5
3.1.2. Ny bekendtgørelse.....	6
3.2. Driftsorienteret tilsyn	6
3.3. Særligt for børneområdet	7

1. Indledning

Formålet med de dele af lovforslag nr. L 177 (afbureaukratisering) og L 178 (Barnets Reform), der handler om godkendelse af private tilbud og optagelse af disse på Tilbudsportalen er at forenkle kommunernes arbejde, uden at der slækkes på de indholdsmæssige krav til kommunernes vurdering af de private tilbud. Forslaget indebærer alene, at to processer slås sammen til én, og ikke at kommunernes forpligtelser i relation til at sikre kvaliteten og indholdet i de private tilbud svækkes.

Af lovtekniske årsager, og fordi nogle af forslagene er omfattet af aftalen om Barnets Reform, har det været nødvendigt, at ”dele” forslagene mellem de to lovforslag.

Gennemgangen af gældende ret og forslagene i det følgende skal dels skabe en samlet fremstilling af, hvad forslagene indebærer, dels illustrere, at de indholdsmæssige krav til kommunalbestyrelsernes godkendelse af de private tilbud bevares.

2. Gældende ret

2.1 Tilbudsportalen

Optagelse af tilbud på Tilbudsportalen reguleres i servicelovens § 14 samt i bekendtgørelse nr. 681 af 20. juni 2007 om Tilbudsportalen.

2.1.1. Servicelovens § 14

Af loven fremgår det, at

- Kommunale, regionale og private tilbud efter lov om social service §§ 32 og 36 (særlige dag- og klubtilbud), § 67, stk. 1-3 (døgninstitutioner til børn og unge herunder sikrede), §§ 101, 103 og 103 (behandling til stofmisbrugere, beskyttet beskæftigelse og samværs- og aktivitetstilbud, §§ 107-110 (botilbud til voksne) samt § 142, stk. 1, 4 og 5, skal være registret i Tilbudsportalen som **betingelse for at kunne indgå i kommunernes forsyning**.
- Socialministeren kan aflægge anmeldte og uanmeldte **tilsynsbesøg** hos de registrerede tilbud for at kontrollere, at de faktiske forhold er i overensstemmelse med oplysningerne på Tilbudsportalen.
- Socialministeren kan fastsætte **nærmere regler** om Tilbudsportalen herunder om kommuners og regioners pligt til at registrere samt om, at portalen skal omfatte andre tilbud end de ovenfor nævnte.

Der er efter gældende regler ikke en direkte kobling mellem det private tilbuds registrering på Tilbudsportalen og godkendelsen af tilbuddet. Derfor kan man ikke umiddelbart se af Tilbudsportalen, om de tilbud, der efter servicelovens §§ 142 og 144 skal være godkendt, har den fornødne godkendelse.

2.1.2. Bekendtgørelsen om Tilbudsportalen

I bekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om

- **Hvilke tilbud, der kan/skal registreres i Tilbudsportalen.** Ud over de ovenfor nævnte skal følgende tilbud registreres på Tilbudsportalen:
 - Behandlingstilbud til alkohol misbrugere efter § 141 i sundhedsloven.
 - Almene ældreboliger, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger mv.
 - Plejehjem efter § 192 i serviceloven.
 - Almene plejeboliger, der er omfattet af § 5, stk. 2, i lov om almene boliger eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.
 - Friplejeboliger.
- **Hvem der har ansvaret for registreringerne på Tilbudsportalen.** Det fremgår, at det er kommunalbestyrelser og regionsråd, der har forpligtelsen til at indberette oplysninger til Tilbudsportalen – også for private tilbud -. Den pågældende kommunalbestyrelse/det pågældende regionsråd har også løbende ansvaret for, at oplysningerne er i overensstemmelse med de faktiske forhold.
- **Hvilke oplysninger, der skal registreres om det enkelte tilbud.** Tilbudsportalen skal for det enkelte tilbud indeholde oplysninger om
 - *Organisatoriske forhold*, herunder målgruppe, juridisk grundlag, navn og adresse, etableringsår, ejerform, vedtægter og indberettende/godkendende myndighed.
 - *Antal pladser*.

- *Ydelser, behandlingsmetoder og værdigrundlag*, herunder hovedydelser og delydelser, behandlingsmetoder og pædagogik samt værdigrundlag.
 - *Takst for tilbuddet*, for henholdsvis hovedydelser og delydelser.
 - *Personaleforhold*, herunder leder af tilbuddet, antal ansatte, lederens og de ansattes uddannelsesbaggrund og nuværende kompetencer samt antal frivillige.
 - *Fysiske forhold*, herunder beliggenhed og fysiske rammer, handicaptilgængelighed, handicapindretning samt faciliteter til medfølgende børn.
 - *Sammensætningen af bruger-, beboer-, pårørende- eller forældreråd*.
 - *Antal medlemmer i afdelingsbestyrelsen ved almene ældreboliger, og hvem medlemmerne repræsenterer*.
 - *Brugerbetalning* (husleje og serviceydelser).
 - *Samarbejdsrelationer* herunder til andre sektorer.
 - *Evaluering af tilbuddet*.
 - *Særlig specialrådgivningsenhed* beliggende i tilknytning til tilbuddet, herunder om der er indgået kontrakt med VISO.
 - For friplejeboliger, plejehjem efter servicelovens § 192, almene plejeboliger, der er omfattet af § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap skal tillige indberettes oplysninger om *mad og spiseforhold samt aktiviteter for beboerne*.
 - For så vidt angår *plejefamilier* skal kommunalbestyrelsen alene indberette oplysninger om antal godkendte plejefamilier, antal pladser i plejefamilier, hvilke målgrupper plejefamilierne er godkendt til at modtage samt indberettende/godkendende myndighed.
 - For så angår *egne værelser, kollegier og kollegielignende opholdssteder* skal kommunalbestyrelsen alene indberette oplysninger om adresse, kontaktperson i godkendende kommune samt hvornår godkendelse/driftsoverenskomst givet/indgået.
- **Tilsynet/stikprøvekontrollen med oplysningerne på Tilbudsportalen.** Servicestyrelsen fører på vegne af socialministeren tilsyn med om oplysningerne på Tilbudsportalen er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

2.2. Godkendelse af private tilbud

Godkendelse af private tilbud reguleres efter gældende regler i servicelovens §§ 142, 143 og 144, samt i bekendtgørelse nr. 349 af 9. maj 2008 om godkendelse af og tilsyn med private opholdssteder, botilbud og behandlingstilbud.

2.2.1. Servicelovens §§ 142, 143 og 144

Af loven fremgår det, at

- Private opholdssteder for børn og unge, private midlertidige botilbud til voksne efter § 107 og private (ambulante) behandlingstilbud til stofmisbrugere efter § 101 skal være **godkendt som generelt egnede** af den stedlige

kommunalbestyrelse. Det er en betingelse for, at det konkrete tilbud kan anvendes af kommunerne. Det gælder dog ikke for tilbud, hvor en kommunalbestyrelse eller et regionsråd har indgået en generel aftale om anvendelse af tilbuddet.

- Afgørelser om godkendelse kan **ikke indbringes for anden administrativ myndighed**, jf. § 142, stk. 6, og § 144, stk. 3.
- Socialministeren kan **fastsætte nærmere regler** om godkendelse.

2.2.2. Bekendtgørelsen om godkendelse mv.

I bekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om, hvilke krav der stilles til kommunalbestyrelsens godkendelse af et privat opholdssted, privat botilbud eller privat behandlingstilbud som generelt egnede. Herunder angives i store træk reglerne fastsat i bekendtgørelsen.

- **Godkendelse** skal meddeles i en skriftlig, begrundet afgørelse og skal angive, hvilke målgrupper tilbuddet er egnet til og antallet af pladser. Det private tilbud har pligt til at meddele kommunalbestyrelsen, hvis der sker ændringer i godkendelsesgrundlaget. En godkendelse af et opholdssted, et botilbud eller et behandlingstilbud kan bringes til **ophør**, når kommunalbestyrelsen finder, at forholdene på opholdsstedet, i botilbuddet eller i behandlingstilbuddet er væsentligt ændret i forhold til godkendelsesgrundlaget.
- Det private tilbud skal som udgangspunkt være en **selvstændig juridisk enhed med særskilt økonomi**.
- Private tilbud, der ikke er organiseret som enkeltmandsvirksomheder, skal have en **vedtægt**, der indeholder:
 - Angivelse af navn, hjemsted og formål.
 - Egenkapitalens størrelse ved oprettelsen og hvorledes den er indbetalt (kontant eller i værdier).
 - Udpegning af ledelse og ledelsens opgaver, ansvar og dispositioneret over for tredjemand.
 - Regler om hæftelse for gældsforpligtelser.
 - Regler for, hvorledes der skal forholdes med budgetlægning, regnskabsførelse og revision.
 - Procedurer for vedtægtsændringer.
 - Regler for anvendelse af kapitalen i tilfælde af nedlæggelse.
 - Regler om bestyrelsens sammensætning.
 - Regler om, at der skal ske henvendelse til kommunen med henblik på godkendelse af ekstraordinære økonomiske dispositioner.
- Kommunalbestyrelsen skal ikke godkende **bestyrelsens sammensætning**, men har ret til at udpege et medlem af bestyrelsen. Bestyrelsens flertal må ikke være nært knyttet til tilbuddets stifter, og mindst ét medlem af bestyrelsen skal være uafhængigt af stifteren.
- Kommunalbestyrelsen skal godkende tilbuddets **pædagogiske metode og målsætning** for det pædagogiske arbejde i forhold til tilbuddets målgruppe, og kan godkende fagligt forsvarlige pædagogiske metoder, selv om de afviger fra de metoder, som anvendes i tilsvarende kommunale tilbud. Den pædagogiske metode og målsætning skal fremgå af godkendelsen.
- Kommunalbestyrelsen godkender tilbuddets **budget**, hvis det afspejler aktiviteterne på stedet og giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i

forhold til prisen og den kreds af brugere, som stedet ønsker at modtage. Budgetrammen godkendes som helhed. I forbindelse hermed skal kommunalbestyrelsen godkende anvendelsen af et eventuelt overskud ved driften af tilbuddet og skal sikre, at henlæggelser, ekstraordinære økonomiske dispositioner og øvrige ekstraordinære dispositioner falder inden for opholdsstedets, botilbuddets eller behandlingstilbuddets formål.

- **Pladsprisen** for opholdssteder for børn og unge angives af kommunen ved godkendelsen. Pladsprisen for private botilbud eller behandlingstilbud forhandles mellem botilbuddet eller behandlingstilbuddet og den visiterende myndighed på baggrund af det godkendte budget.
- Det private tilbuds ledelse har **ansvaret for personalets ansættelse**, men kommunalbestyrelsen godkender den samlede medarbejdergruppes personlige og faglige kvalifikationer i forhold til målgruppen og kan i særlige tilfælde indkalde medarbejdere med en utraditionel uddannelsesmæssig baggrund til en samtale. Kommunalbestyrelsen kan som godkendende myndighed indhente relevante oplysninger om medarbejderne, herunder om uddannelsesbaggrund og evt. straffeattest.

2.3. Driftsorienteret tilsyn med private tilbud

Det fremgår af servicelovens § 148 a, at den stedlige kommunalbestyrelse fører et driftsorienteret tilsyn med personale, bygninger og økonomi i tilbud efter serviceloven også kaldet det driftsorienterede tilsyn. Forpligtelsen er den samme i forhold til kommunale tilbud, private tilbud, hvor der er krav om godkendelse, og private tilbud, der ikke skal godkendes. Regionsrådet fører tilsyn med sine egne tilbud.

Det driftsorienterede tilsyn suppleres af den visiterende kommunes personrettede tilsyn med barnet, den unge eller den voksne, som har ophold i det konkrete tilbud.

Af bekendtgørelse nr. 349 af 9. maj 2008 om godkendelse af og tilsyn med private opholdssteder, botilbud og behandlingstilbud fremgår det desuden, at den stedlige kommunalbestyrelse fører tilsyn med de godkendte private tilbud og med, at de krav, der følger af godkendelsesgrundlaget, overholdes.

3. Forslag indeholdt i L 177 og L 178

3.1. Optagelse på Tilbudsportalen

3.1.1. Serviceloven

Med L 177 og L 178 foreslås at afgørelsen om tilbuddets generelle egnethed træffes som led i afgørelsen om optagelse af private opholdssteder for børn og unge, private midlertidige botilbud til voksne og private ambulante behandlingstilbud til stofmisbrugere på tilbudsportalen. Som konsekvens heraf foreslås bestemmelserne om godkendelse i §§ 142, stk. 5 og 144 ophævet.

Derved samles godkendelses- og registreringsprocesserne, så det alene er tilbuddets registrering i Tilbudsportalen, der bliver betingelse for, at kommunerne kan anvende dem. Den direkte kobling mellem godkendelsen og indberetningen af oplysninger til Tilbudsportalen skal tydeliggøre, at den kommunalbestyrelse, der træffer afgørelse, står inde for tilbuddet, og at andre kommunalbestyrelser kan være sikre på, at hvis et privat tilbud, som kræver godkendelse, optræder på Tilbudsportalen, så er det også godkendt. Sammenkoblingen af de 2 processer sikrer på samme måde, at der vil være en direkte forbindelse mellem, at afgørelsen om godkendelse tilbagekaldes, og fjernelse af tilbuddet fra Tilbudsportalen, idet betingelserne for tilbuddets registrering på portalen ikke længere vil være til stede.

Forslaget betyder, at kommunalbestyrelsen skal træffe én afgørelse om det private tilbuds generelle egnethed, som indebærer, at tilbuddet kan optages på Tilbudsportalen.

De indholdsmæssige kriterier for, at et privat tilbud kan godkendes som generelt egnet, videreføres i de foreslåede regler om optagelse på Tilbudsportalen.

I konsekvens heraf flyttes hjemlen for ministeren til at fastsætte nærmere regler om godkendelse af de private tilbud flyttes fra henholdsvis § 143, stk. 1, og § 144, stk. 4 og 5, til § 14, stk. 4.

Der foreslås således alene ændringer af de processuelle regler i forbindelse med godkendelsen.

3.1.2. Ny bekendtgørelse

Som opfølgning på vedtagelsen af de beskrevne ændringer, vil bestemmelserne i de to bekendtgørelser om henholdsvis Tilbudsportalen og om godkendelse af og tilsyn med private opholdssteder, botilbud og behandlingstilbud blive samlet i én bekendtgørelse. Ved sammenskrivningen vil de gældende bestemmelser i de to bekendtgørelser blive bevaret og alene redigeret i forhold til, at de to processer slås sammen til én.

De indholdsmæssige krav til kommunalbestyrelsernes godkendelse af de private tilbud vil således blive bevaret.

3.2. Driftsorienteret tilsyn

I § 148 a om kommunalbestyrelsernes driftsorienterede tilsyn vil det blive præciseret, at tilsynet også omfatter, at grundlaget for optagelsen på Tilbudsportalen af private tilbud som generelt egnede fortsat er til stede.

Hjemlen for ministeren til at fastsætte nærmere regler om tilsyn med de private tilbud flyttes fra henholdsvis § 143, stk. 1, og § 144, stk. 4 og 5, til § 148 a.

3.3. Særligt for børneområdet

På børneområdet vil det i § 142 blive præciseret, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med en afgørelse om optagelse af private opholdssteder for børn på Tilbudsportalen, skal foretage en vurdering af opholdsstedets pædagogiske målsætning og metode. Hermed lovfæstes de krav til godkendelsen som tidligere er fremgået af § 9 i bekendtgørelse nr. 349 af 9. maj 2008 om godkendelse af og tilsyn med private opholdssteder, private botilbud og private behandlingstilbud for stofmisbrugere. De opstillede kriterier viser tilbage til formålsbestemmelsen for den særlige støtte til børn og unge i § 46, som den foreslås formuleret med L 178 (Barnets Reform).

Kravet går igen i en ny tilføjelse til § 148 a om det driftsorienterede tilsyn. Det betyder, at kommunalbestyrelsen også løbende skal foretage en vurdering af anbringelsesstedernes pædagogiske målsætning og metode.

Formålet med at referere til formålsbestemmelsen i forbindelse med godkendelse/optagelse på Tilbudsportalen er at understrege vigtigheden af at vurdere opholdsstedet ud fra de kriterier, der også anføres i formålsparagraffen, så det sikres, at indsatsen over anbragte børn og unge er af tilstrækkelig kvalitet. Dermed skærpes fokus på, hvad der er formålet med opholdsstedernes virke.